

gionis, et onus alendi susceptum; ergo licet non possit exigere quid temporale pro primo, tamen id fieri poterit pro secundo. Resp. Negando consequentiam; quia hoc argumentum nimium, consequenter nil probat; probaret enim, etiam viros in monasteriis quibuscumque etsi opulentissimis posse exigere aliquid temporale; hoc autem est contra ipsos adversarios; ergo. Accedit, quod hac ratione facillime eludi posset simonia, quæ in ingressu religionis juxta plures, eosque clarissimos canones committitur; dummodo nempe monasteriorum etiam opulentissimorum præpositi dicerent, prout quivis facile dicere posset, se temporale non exigere pro ingressu, seu statu religioso, sed onere sustentandi susceptum, seu pro honesta sustentatione illius; sicque frustra membranam occuparent omnes canones contra simoniam in ingressu in religionem committi solitam, conditi.

175. *Non datur in contrarium, privilegium.* — Instabis: Saltem moniales etiam in monasteriis opulentis immunes erunt a simonia, si ab ingredientibus exigunt temporalia; quia id habent ex privilegio et concessione Clementis VII, ac etiam ex declaratione Innocentii VIII, qui ad tollendos monialium scrupulos dicitur declarasse, quod moniales in receptione ingredientium nunquam committant simoniam, nisi paciscendo, vel exigendo aliquid temporale pro ingressu, vel recipiendo inhabilem, spe habendi temporalia; ergo. Ante responsionem nota, ex allegatis Pontificum concessione, et declaratione non paucos doctores aequaliter fuisse confusos, ita, ut vi illarum nonnulli docere non dubitaverint, moniales etiam in monasteriis opulentis sub titulo honestæ sustentationis ingredientium posse pacisci, et exigere aliquid ab ingredientibus, sed revera immerito, ut statim patebit ex responsione.

176. *Tum, quia nihil valet: tum quia tantum a pœnis, non item ab ipsa simonia eximit moniales.* — Nam respondetur, ex allegatis Pontificum concessione, et declaratione prorsus nil probari contra conclusionem, tum quia nullius efficaciam sunt; tum quia, si quid valerent, in alio sensu conclusioni minime contrario intelligendæ forent. Pro cuius responsionis intelligentia sciendum, quod memoratas concessione, et declarationem auctores potissimum allegent ex compendio privilegiorum facto nostro P. Al-

phonso Cassarubias, et auctas Annotationibus ab Hieronymo Sorbo. Faletur autem citatus Cassarubias in supra dicto Compendio privilegiorum *ŷ. Moniales*, § 16 et 31, eas esse tantum vivæ vocis oraculo concessas, et nec ut tales esse authenticas, seu non constare authentice, eas etiam solo vivæ vocis oraculo esse concessas; nam apponit illis litteram parvi O, quæ littera in Compendio semper denotat vivæ vocis oraculum non authenticum; prout ipsemet in Præfatione ad lectorem statim ab initio notari monet. Hoc supposito palam est privilegium allegatum de facto nullius esse efficaciam, eo quod omnia vivæ vocis oracula regularibus concessa (præsertim ea, de quibus authentice non constat) sint revocata; prout magis dicitur infra tit. XXXIII, de *Privilegiis*, etc.

177. Quod si quis contendat, vivæ vocis oracula etiamnum valere. Resp. ulterius, præfatorum Pontificum oracula, sicut et aliorum Pontificum, uti Urbani V, et Gregorii IX, concessiones, et declarationes loqui de monialibus non divitibus, sed indigentibus, et sufficientes redditus pro honesta sustentatione ingredientium non habentibus: vel si, et quando loquuntur etiam de divitibus velle duntaxat concedere, et declarare quod moniales non incurrant excommunicationem, et alias juris pœnas, si ab ingredientibus temporalia exigant; minime autem velle concedere, aut declarare, quod non committant peccatum simoniæ, et alia annexa, avaritiæ scilicet, et scandali peccata; uti bene docet, et ita docendo concordat doctores, salvatque Pontificum concessiones, et declarationes Marchantius, tom. III, tr. X, tit. VI, q. 10, concl. 6, quod alii quoque doctores a potiori advertunt, qui non dicunt, quod moniales divites exigendo temporalia ab ingredientibus non committant simoniam, sed quod non incurrant juris pœnas: Et merito; cum enim moniales in monasterio opulento, vel sufficientes redditus ad sustentandam ingredientem habente committant simoniam juris divini, si etiam sub prætextu honestæ sustentationis quid temporale exigunt ab ingredientibus juxta dicta n. 272. Papa, sicut non potest, ita consensus non est, aliqua concessione, privilegio, aut declaratione facere, quod id attentantes moniales non committant simoniam, quæ vi juris divini committitur, sed quod non incurrant juris

pœnas, utpote impositas a sola lege ecclesiastica, in qua, non item in divina dispensare potest per amplius dicta lib. I, tit. II, § 18, a n. 455. Prout etiam contra legem ecclesiasticam, non item divinam valet consuetudo, c. fin. de *Consuetud.* Vi cujus proin licet moniales divites quoque sint etiam immunes a pœnis per legem ecclesiasticam in simoniace recipientes constitutis, non tamen sunt immunes a peccato et culpa simoniæ pœnis divinis etiam æternis subjectæ.

178. *Multæ moniales simoniam committunt.* — Urgebis; dicere, et docere, quod moniales divites nec vi consuetudinis, nec vigore concessionum, aut declarationum Pontificiarum, consequenter nulla ratione excusentur a peccato simoniæ, si temporalia sub titulo honestæ sustentationis exigunt, est dicere, fere omnia monasteria monialium esse plena peccatis simoniæ, ipsasque moniales in periculosissimo existere statu; cum videamus fere in cunctis monasteriis, a quovis ingrediente exigere temporalia; atqui hoc non videtur dicendum; ergo. Resp. Negando suppositum: Tum quia dantur plurima monialium monasteria vere indigentia, et ad sustentandam ingredientem sufficientes redditus non habentia, quibus proin licitum est, exigere temporalia ab ingredientibus juxta dicta n. 163. Tum etiam, quia in opulentis monasteriis moniales excusare potest, et plerasque excusat ignorantia invincibilis, et bona fides. Cæterum gratis concedimus, illas moniales, quæ vel a superioribus, vel a doctis confessariis fuerunt in hoc puncto sufficienter instructæ, revera committere simoniam, sive dein pauca sint, sive multæ; quia peccantium multitudo, multitudinisque peccantis longa, et universalis consuetudo non excusat a peccato, quando contra legem divinam delinquitur arg. c. *Cum in Ecclesiâ*, 9, et c. *Dilectus*, 30, h. t. ubi et multitudo, et universalis consuetudo ad excusandum a peccato simoniæ rejicitur, addita illa ratione, « quod tanto graviora sint peccata, quo diutius infelicem animam tenuerunt alligatam: » etiam contra malas consuetudines allegatur c. fin. de *Consuetud.*

179. *Non est durum, nec præjudiciosum regularibus, nil exigere ab ingredientibus.* — Dices: Valde durum esset monialibus, nil ab ingredientibus exigere, sed omnes gratis suscipere; cum experientia teste, per dotes et bona ingredientium, quas acquisiverint, augeant, et conservent divitias, et cessan-

tibus ingredientium dotibus, brevi iterum ad paupertatem essent redigendæ; ergo. Resp. monialibus in monasteriis divitibus, aut saltem talibus, quæ sufficientes redditus pro sustentatione honesta ingredientium revera habent, durum est, loquendo rationabiliter, prudenter, ac Christiane negatur. Ant. Loquendo secundum inordinatas rerum temporalium curam et sollicitudinem, aut sæculi voluptates, aut vanitates, conceditur. Ant. Enimvero homines christiani præsertim religiosi rationabiliter dicere non possunt, durum sibi esse, vel durum esse jugum earum legum; quæ sancte prohibent, ut sufficientia pro se, et suis jam habentes, plura adhuc superflua modo legi divinæ adverso illicite non quærant, vel exigant. Nec timendum, quod observando legem divinam, ea, quæ nunc ad sufficientiam habent, sint perdituræ, et propterea ad paupertatem deventuræ; cum contrarium potius secure sperari possit ob multiplicem sacræ Scripturæ assecurationem, qua justis et timentibus Deum, Deique mandata servantibus copiosa in cunctis etiam temporalibus promittitur benedictio usque ad abundantiam.

180. *Non sunt facienda mala, ut eveniant bona.* — Urgebis adhuc; si religiosi sive viri, sive moniales in monasteriis opulentis exigunt dotes, vel alia bona temporalia, possunt augere suos redditus, et inde etiam numerum religiosorum, consequenter augere cultum divinum in suo monasterio, quod fieri non potest, si temporalia ab ingredientibus exigere nequeunt; ergo. Resp. Non esse facienda mala (cujusmodi est sub falso prætextu honestæ sustentationis exigere temporalia ab ingredientibus) ut eveniant bona, arg. c. *Ex tuarum*, 2, de *Sortibus*, et c. *Super eo*, 3, de *Usuris*. Accedit, quod augmentum reddituum, et ex hoc augmentum religiosorum, ac cultus divini nihilominus, et quidem licito modo fieri possit, dum videlicet Deus juxta infallibile suum promissum divinum redditus præsentis observantium legem divinam specialiter benedicit, suaque providentia facit, ut variis aliis, iisque licitis viis, v. g. Legato, hæreditatibus, et testamentis vel ab intestato, donationibus, vel liberis et gratuitis ingredientium largitionibus (quæ omnino fieri possint juxta statim dicenda n. seq.) media et redditus magis, quam illicite modo sint augendi, ex quibus dein, si velint, nu-

merum religiosorum, et cultum divinum sanctissime augere possunt.

Scimus quidem, aliquos pro defendenda monialium quarundam corruptela adducere Fagnanum in c. *Non amplius de Institutione*, n. 24. Declarationem cardinalium ab eodem ibidem allegatam. Verum si bene perpendatur, nec ille, nec ista videntur conclusioni nostræ adversari, sed tantum defendere, quod moniales etiam redditibus satis provisæ possint acceptare dotem gratis oblatam, vel pacisci de illa danda, casu, qua monialium redditus pro nova, et quasi supernumeraria sustentanda non sufficerent, uti patet ex solutione objectionis ibidem n. 25, positæ. Quapropter a conclusione nostrâ juribus tam claris etiam in natura fundatis non recedimus; iudicio tamen Ecclesiæ, si quod aliud esset, vel in futurum foret, plenissima nostri abnegatione humillime nos subjicimus.

Et ex hoc etiam patet, quod regulares sive viri, sive moniales sibi etiam temporaliter magis noceant, quam prosint, si monasterio sufficientes redditus pro sustentatione ingredientium jam habente, sub falso prætextu honestæ sustentationis, consequenter simoniace, et contra legem divinam temporalia exigunt, Deo illicitis conatibus, et temporalibus curis adversante, et e contra sanctam confidentiam, observantium Dei mandata specialiter benedicente, et secundante.

181. *Possunt regulares etiam divites, gratis oblata, ab ingredientibus accipere.* — Resp. V. Possunt quævis monasteria etiam opulentissima, licite, et absque ulla simoniæ labe accipere ea, quæ ingredientibus sine pacto aliquo, vel exactione gratis ac libere dant, vel offerunt. Unanimis et certa claris juribus, c. *Dilectus*, 30, h. t. ibi: « Illud tamen gratanter recipi poterit, quod fuerit sine taxatione gratis oblatum, » et Extravag. *Sane*, 1, h. t.: « Illa duntaxat, quæ personæ ipsæ ingredientibus pure et sponte, et plena liberalitate, omnique pactione cessante dare vel offerre, etc. voluerint, cum gratiarum actione licite accepturi. »

182. *Et cum eorum consanguineis pacisci de certa quantitate, cum conditione renuntiandi hæreditati futuræ.* — Resp. VI. Possunt insuper regulares tam viri, quam mulieres quorumvis monasteriorum etiam divitum, cum parentibus, vel pacisci, et exigere certam quantitatem pecuniarum, vel aliorum

honorum temporalium sub conditione, ut suscepta ad religionem et professa persona omni juri hæreditatis, vel alterius justæ prætensionis temporalis renuntiet. Ratio est, quia in tali casu juste exigitur temporale pro temporali, jure nempe hæreditatis, vel alterius boni temporalis; cum enim quidquid monachus acquirit, acquirat monasterio, per vulgaria juris: monasterium vere acquirit et habet omne jus temporale, quod habuit persona suscepta ac professa, indeque (nisi ingressa faciat ante professionem testamentum) licitissime potest pro remissione illius sibi competentis juris temporalis, aliud temporale exigere. Et hoc est, vi cuius excusari subinde possunt a simonia regulares divites.

183. *Compendiosa relatio casuum, in quibus etiam moniales committunt simoniam.* — Quæritur II. Pro compendiosa notitia, a quibus, et quando occasione ingressus in religionem committatur simonia? Resp. I. Eam committi in sequentibus casibus.

I. Committunt simoniam omnes tam pauperum, quam divitum monasteriorum personæ religiosæ, viri et mulieres, qui pro ipso ingressu paciscuntur, vel exigunt temporalia, juxta dicta n. 162.

II. Omnes illi, qui pro ipso ingressu in religionem obtinendo promittunt, paciscuntur, aut dant temporalia, juxta dicta n. 162.

III. Viri religiosi in monasterio opulento, vel saltem sufficientes redditus pro sustentatione ingredientium habente, si sub prætextu honestæ sustentationis temporalia paciscuntur, vel exiguntur ab ingredientibus; sicuti e contra etiam qui sub eodem prætextu, vi pacti dant temporalia, juxta dicta, num. 169.

IV. Moniales quoque in monasteriis sufficientes pro sustentatione ingredientium redditus habentes, simoniam committunt, si dotes, vel alia temporalia paciscuntur, vel exigunt ab ingredientibus; cum enim certum sit apud omnes, quod redditus monasterii cujuslibet tam virorum, quam mulierum principaliter sint ordinati ad sustentationem religiosarum personarum in eis existentium ita, ut hoc ipso, quod quis suscipiatur ad monasterium, habeat jus ad sustentationem ex redditibus monasterii capiendam, non potest sub titulo honestæ sustentationis aliquid exigere, consequenter, si nihilominus aliquid exigitur, sub falso

prætextu, et nulliter, revera autem pro ipso ingressu, seu susceptione ad religionem (nam nullus alius titulus allegari potest) exigitur, indeque vera simonia contra jus divinum committitur, exigendo videlicet temporale pro spirituali, ingressu vel susceptione scilicet in religionem, juxta dicta, num. 172.

184. *Inter quos est, si pauperes moniales plus exigunt ab ingrediente, quam ad illius sustentationem necesse est.* — V. Etiam in pauperibus tam virorum, quam mulierum monasteriis simoniam committunt religiosæ personæ, si plus temporale paciscuntur vel exigunt ab ingrediente persona, quam ad ejus honestam sustentationem necessarium est. Ratio patet, quia cum illud superfluum exigendi nullus adsit titulus, revera pro ingressu ipso exigitur, sicque simonia committitur. Et hoc sæpe contingere solet, quando intuitu majoris dotis ad sustentationem non necessariæ minus habiles suscipiuntur, in quo suscipientes etiam moniales, quæ alias a pœnis simoniæ per concessiones Pontificum immunes sunt, eisdem subjacent juxta specialem dispositionem Innocentii VIII, qui moniales a pœnis simoniæ eximens, excepit casum, quo recipiunt inhabiles ob spem habendi aliquid, quia tunc illa est principalis intentio, uti videre est in Compendio privileg. §. *Moniales*, num. 16.

Colliges non raro his temporibus committi simoniam in receptione ingredientium, præsertim mulierum ad monasteria, ut consideranti patet. (ADNOTATIO VII.)

§ X.

DE SIMONIA, QUÆ COMMITTITUR IN ADMINISTRATIONE SACRAMENTORUM, ET SACRAMENTALIUM, PRÆSTATIONE MUNERUM, FUNCTIONUM, ET ACTUUM SPIRITUALIUM, V. G. SEPULTURÆ, BENEDICTIONUM, DISPENSATIONUM, ABSOLUTIONUM, PRECUM, ORATIONUM, MISSE, ETC.

185. *Pro administratione sacramentorum, vel sacramentalium, si temporale accipitur per modum pretii, simonia est.* — Quæritur I. An, et quando committatur simonia, si pro administratione sacramentorum, vel sacramentalium, vel pro functionibus ecclesiasticis, v. g. sepultura, benedictionibus, etc., datur, vel accipitur temporale? Resp. I. Si pro horum aliquo, ex pacto tacito vel expresso datur, vel accipitur quid temporale per modum

pretii, simonia juris divini est. Communis, et certa ob jura clara c. *Cum in Ecclesia*, 9, c. *Ad Apostolicam*, 42, h. t., item, can. 1 et 2, cau. 1, q. 1, et c. *Si quis objecerit*, 7, cau. 1, q. 3, cum Concordantiis. Ratio patet, quia cum hæc cuncta sint quid spirituale, utique simoniacum est, temporale per modum pretii pro illis dare, aut accipere, per dicta supra.

186. *Non item, si accipitur per modum stipendii ad honestam sustentationem ordinati.* — Resp. II. Pro sacramentis, aut sacramentalibus, aliisque functionibus spiritualibus licite, et absque omni labe simoniæ possunt Ecclesiæ ministri recipere, et reliqui dare temporale per modum stipendii ad honestam sustentationem ordinati. Communis, et certa; patetque ex variis Scripturæ locis, Luc., x, §. 7: « Dignus est enim operarius mercede sua; » et ad Corinth., ix, §. 7: « Quis militat suis stipendiis unquam? quis plantavit vineam, et de fructu ejus non edit? quis pascit gregem, et de lacte gregis non manducat? » et infra, §. 11: « Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est, si nos carnalia metamus. Nescitis, quoniam qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt, edunt; et qui altari deserviunt, de altari participant? Ita et Dominus ordinavit iis, qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivere. » Similia passim inveniuntur in sacrosanctis canonibus, præsertim vero, can. *Ex his*, 22, cau. 12, q. 1, ibi: « Lex enim Dei præcipit, ut qui altari deserviunt, pascantur de ipso, etc. » Cum secundum, 16, de Præb., ibi: « Cum secundum Apostolum, qui altari servit, vivere debet de altari; et qui ad onus eligitur, repelli non debet a mercede, etc. »

Ratio est, quia in hoc sensu non datur, non recipitur temporale tanquam pretium commensuratum, aut commensurabile rei, seu functioni vel ministerio spirituali, sed tantum, ut quid juro divino et naturali debitum personæ ministranti spiritualia ad necessariam et honestam illius sustentationem.

Et quidem huc usque dicta, carent controversia: magna vero difficultas et controversia apud doctores est, de sequenti questione, qua:

187. *Secundum aliquos non licet exigere, vel pacisci temporale per modum stipendii pro spirituali.* — Quæritur II. An Ecclesiæ ministri non tantum oblatum recipere, sed etiam exigere et in pactum deducere possint, tem-